

Laurits Holst: "Bogense set fra søsiden", (Nordfyns Museum)

Som gave fra Arkenfonden modtog Nordfyns Museum i 1976 maleriet "Bogense set fra Sø siden", malet af marinemaleren Laurits Holst. Museet ejede selv flere portrætter malet af marinemalerens broder Johan Peter Holst. Med støtte fra familien Holst er vor viden om de to Bogense-malere blevet væsentligt forøget, og det er for museet en glæde i dag at kunne vise resultatet.

Museet takker hr. Olav Holst og hr. Max Strodl for værdifuld hjælp ved udstillingens tilblivelse.

Laurits Holst, foto 1896

LAURITS BERNHARD HOLST

I malermester Niels Peter Holst's hjem i Bogense voksede en stor børneflokk op, 7 døtre og 3 sønner. Den ældste af sønnerne, Johan Peter, der var født i 1837, havde evner som tegner og maler og blev derfor sendt til København for at gennemgå Akademiskolen. Efter endt uddannelse vendte han tilbage til Bogense og arbejdede ligesom sin fader som malermester. Det var kun i fritiden, han dyrkede kunsten. Han udviklede sig til en dygtig portrætmaler.

Den 11 år yngre broder, Laurits Bernhard, havde også kunstneriske anlæg, men fik ikke samme chance som Johan Peter til at få en Akademiuddannelse. Allerede som otteårig havde han tegneblok eller malergrejer med, når han færdedes i Bogense havn eller tog til søs med fiskerne. Lige fra de helt unge år var det havet, der tiltrak ham, og som han ville gengive. Det blev storebroderen, som blev hans lærer i tegning og malning.

De kunstneriske anlæg i familien skulle for øvrigt manifestere sig i en anden kunstart mange år senere, idet de to brødres søsterdatter var skuespillerinden Bodil Ipsen.

De to malende brødre udviklede sig meget forskelligt. Johan Peter blev i sin fødeby, passede sit håndværk og havde kun kunsten som fritidshobby. Han blev næppe kendt uden for Bogense og den nærmeste omegn. Laurits drog ud i verden i en ung alder og kom vidt omkring. Han vandt anerkendelse i mange lande, men er i dag alligevel ikke ret kendt herhjemme. Der skal her i korte træk fortælles om hans liv og virke.

Laurits Holst er født i Bogense den 20. august 1848, og han udviklede sig som allerede nævnt til en dygtig maler under broderens vejledning.

Som ganske ung forelskede han sig i Marie Langkilde, en datter af proprietær Christoffer Langkilde på Christianslund ved Bogense. Hendes forældre syntes dog ikke, at den 19-årige unge maler var et passende parti for deres datter. Laurits drog derpå udenlands og lovede snart at komme igen og vise, at han var i stand til at ernære en familie.

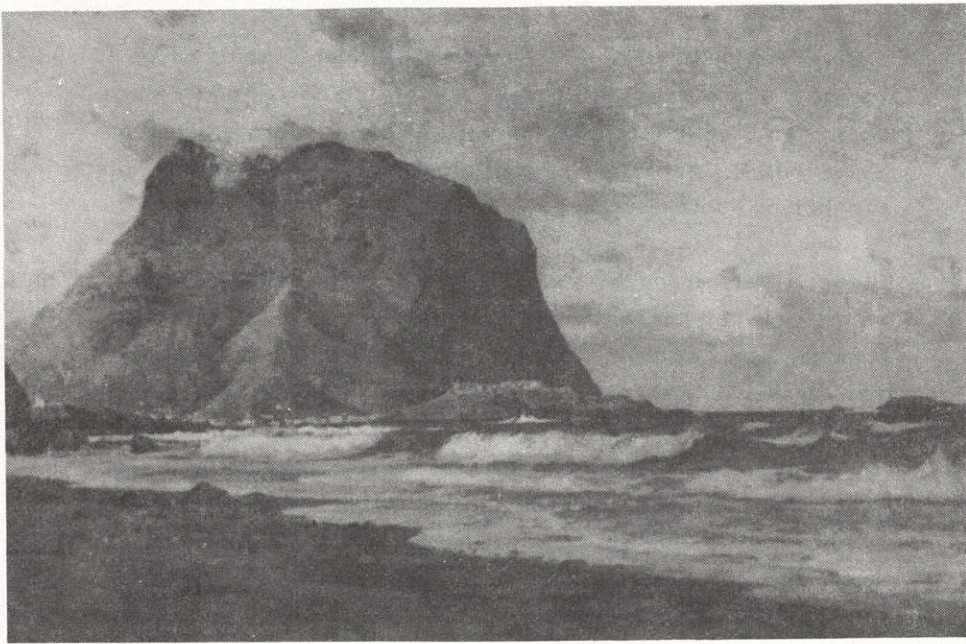
Rejsen gik til Amerika, hvor han efter ophold i New York og Boston tog vest på til Stillehavskysten. Til en udstilling i San Francisco malede han et kæmpebillede af "The Golden Gate", indsejlingen til byen. Det vakte megen opsigt og gjorde den kun 20-årige maler kendt i vide kredse. Han fik så meget at bestille, at han allerede i 1870 kunne vende hjem til Bogense og forny frieriet - og denne gang fik han ja. Det unge par blev viet i Skovby kirke 18. august 1870 og straks efter rejste de nygifte til Amerika og bosatte sig i Chicago.

Laurits Holst: "Ebbe i engelsk flodhavn",
(privateje)

Han blev medlem af Chicago Akademiet, fik en stor kundekreds og alt tegnede sig lykkeligt. Men året efter hærgedes Chicago af en kæmpebrand, og Laurits Holst måtte med sin kone og deres førstefødte flygte ud af byen. Hjemmet og atelieret brændte fuldstændig ned og dermed også de mange skitser og færdige billeder. Familien flyttede til Wisconsin og begyndte forfra.

Efter et par års forløb vendte de hjem til Danmark og slog sig foreløbig ned i Hellebæk, det vil sige, Laurits Holst tilbragte størstedelen af året på rejser eller i den engelske kystby Scarborough, hvor han oparbejdede en stor kundekreds. Herfra skriver han hjem, at han har sparet så meget sammen, så de nu må se at finde et hus i Helsingør, men det skal ligge højt, og der skal være udsigt over Øresund. De fandt villaen "Mary Hill", hvor der var en pragtfuld udsigt over Helsingør by, Øresund og Svenskekysten med Kullens bjerge mod nord. I en årrække - det var i 1880'erne - boede familien her, og i denne periode udstillede Holst på Charlottenborg.

Laurits Holst: "Den røde klippe Gibraltar", (privateje)

Andre kongelige personer købte også malerier af Holst, således malede han "Solnedgang i Københavns havn" til prinsesse Alexandra, den senere engelske dronning. Det kom til at hænge på Marlborough House. Prins Edward (senere kong Edward 7.) købte "Osborne forlader Gudvangen i Norge", der hænger på Sandringham Slot. Også dronning Louise, Christian IX's gemalinde, og kong Oscar af Sverige var blandt Holst's kunder.

I 1878 havde han fået antaget sit store maleri "The Derelict" (Vraget) af Royal Academy i London, og her udstillede han i de kommende år flere af sine bedste billeder. Han har også haft billeder på salonen i Paris, på udstillinger i flere lande, bl. a. på Salonen i Cairo.

Det var netop i disse år, at Christian IX hver sommer havde besøg af sine mange udenlandske familiemedlemmer på Fredensborg. Det hændte nu og da, at nogle af disse aflagde besøg på "Mary Hill". Czar Alexander III blev meget begejstret for Holst's billeder og købte flere.

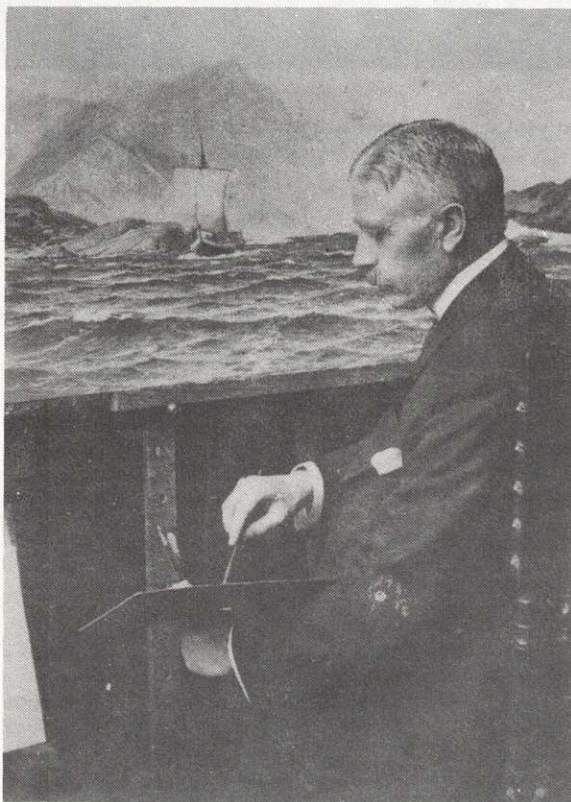
En dag fik Holst fra sit atelier øje på et par russiske orlogsskibe, som var ankret op på Helsingør Red. Der var storvask ombord, og vasketøjet flagrede i vinden. Det var et godt motiv, som straks fik maleren til at gribe pensel og palet. Han malede hele dagen, men da han ville fortsætte næste dag, var skibene væk. Netop den eftermiddag kom der gæster fra Fredensborg, og Czaren fik øje på det halvt færdige billede og ville købe det. Det kunne ikke lade sig gøre, da modellerne var borte. Men næste morgen så Holst til sin forundring, at skibene var kommet tilbage og lå nøjagtig som før. Czaren havde beordret dem tilbage, og nu blev billedet malet færdig og afleveret på Fredensborg slot.

Laurits Holst: "Sejlskibe ud for Bogense", 1889 (privateje)

Han kom vidt omkring i disse år, malede på Madeira, Afrikas nordkyst, Gibraltar, Biarritz, den franske og italienske Riviera og i Egypten. Måske var det de mange rejser og lange ophold i udlandet, der skabte misstemning i hjemmet, for i 1893 blev han skilt og flyttede til England og tog fast ophold i London. Nogle år senere giftede han sig med enken efter en engelsk søofficer og flyttede til Bournemouth i Sydengland. Her levede han de sidste 30 år af sit liv, indtil han døde i 1934 85 år gammel. Hans aske blev spredt ud over havet, som han elskede, og som han viede sit liv til at gengive.

Engelske kunsttidsskrifter har bragt artikler om Laurits Holst og hans værker, således var der i "Studio" i 1904 en lang illustreret artikel med meget rosende omtale. Ved hans død skrev engelske aviser, at Holst af kendere betragtedes som en af verdens bedste marinemalere. Mærkeligt er det, at intet dansk kunstmuseum har værker af ham, og at han ikke nævnes i danske kunsthistorier. Ganske vist faldt hans virke for størstedelen i udlandet, men selv følte han sig som dansk kunstner.

Olav Holst.

Johan Peter Holst: Malermester Niels Peter og Sophie
Bambine Holst med Deres børn ca. 1860.

Peter	Emma	Hanne	Emilie
Dorothea	Bambine	Niels	Marie
Lise	Sophus	Laurits	Laura

Maleriet tilhører fru Lilian Kannek, Charlottenlund.

Johan Peter Holst, foto ca. 1900

JOHAN PETER HOLST

blev født den 10. januar 1837. Som ældste søn i familien kom Johan Peter i malerlære hos sin far. Det viste sig imidlertid, at drengen havde evner som portrætmaler, og derfor blev han efter endt læretid optaget på Kunstakademiet for de Skjønne Kunster i København, hvor han gennemgik akademiuddannelsen.

Efter sin tid på akademiet vandrede Johan Peter Holst i det meste af Europa som malersvend, og i 1862 rejste han til Sydafrika, hvor han også arbejdede og malede. I 1867 fik han brev hjemmefra, om at hans far var blevet syg og ikke længere kunne klare arbejdet, hvorefter Johan Peter vendte hjem for at overtage malerværkstedet.

Resten af sit liv forblev Johan Peter Holst i Bogense. I 1876 giftede han sig med Karen Rasmussen fra Hårslev, og de to levede et stille og harmonisk familieliv med deres fire døtre.

Johan Peter Holst: tegning udført på

Kunstakademiet 1856, (Nordfyns Museum)

Johan Peter Holst: Portræt af Hans Berthel Reimer,

(Nordfyns Museum)

Samtidig med sin virksomhed som malermester dyrkede Johan Peter Holst portrætmaleriet, og talrige borgere i Bogense og omegn lod sig portrættere af ham. Den udstillede serie portrætter af berømte filosoffer blev til på bestilling fra en svigersøn, den svenske læge Dr. Olav Axel, der boede i Östersund, til ophængning i dennes bibliotek.

Landskabsmaleriet var heller ikke fremmed for Johan Peter Holst, især området ved havnen har i al slags vejr inspireret ham.

I en periode har maler Holst fungeret som tegnelærer på Teknisk Skole i Bogense.

Johan Peter var meget musikalsk – han spillede klaver derhjemme og altfløjte i byens orkester, der spillede op ved skyttelaugsfester og andre særlige lejligheder. Andre fritidsinteresser var astronomi og sport, især det sidste, han svømmede og løb på skøjter højt op i årene.

92 år gammel døde Johan Peter Holst i 1927 efter et langt og virksomt liv.

Johan Peter Holst: Portræt af Christiane Jørgensen Fyhr, 1860